

Zápis z jednání Komise pro etiku ve výzkumu FHS UK (KEV)

konané dne 15. dubna 2025

č.j.: UKFHS/222740/2025

Přítomni: MUDr. Anetta Jedličková, Ph.D., Mgr. Jiří Hlaváček, Ph.D., PhDr. Jaroslav Klepal, Ph.D., Mgr. Bohuslav Bob Kuřík, Ph.D., Mgr. Lenka Martinec Nováková, Ph.D.

Hosté: Ing. Milan Janíček (Centrum pro podporu open science), Mgr. Matyáš Hiřman (Centrum pro podporu open science), Mgr. Martin Mišúr, Ph.D., Jan Černota, Bc. Miriam Vojtíšková

Mgr. Tomáš Renner, Ph.D. (zápis)

Omluveni: Mgr. et Mgr. Tereza Jiroutová Kynčlová, Ph.D., RNDr. Michal Pitoňák, Ph.D.

Program:

- Ukládání, správa a zabezpečení výzkumných dat na FHS

Na úvod jednání vystoupil Ing. Janíček z univerzitního Centra pro podporu open science na téma implementace datové politiky na Univerzitě Karlově. Seznámil přítomné členy komise s aktuálně platnými dokumenty s celouniverzitní platností „Politika správy výzkumných dat na UK“ a „Metodika bezpečného nakládání s výzkumnými daty“ a odpovídal spolu s kolegou Mgr. Hiřmanem na otázky týkající se různých vhodných a nevhodných forem zabezpečení výzkumných dat, aktuálního stavu infrastruktur poskytující zabezpečení dat, závaznosti těchto dokumentů, vytváření data management plánu a forem spolupráce fakult s Centrem pro podporu open science.

Prezentace se týkala i principů dobré praxe správy výzkumných dat (FAIR), příkladů ze zahraničí, univerzitního repozitáře a nastavení odpovědností za správu výzkumných dat.

Další se v debatě představil data steward FHS Dr. Mišúr z fakultního Oddělení pro vědu, výzkum a ediční činnost. Je možné se na něj obracet ve věci správy dat na fakultě. Aktuálně na FHS není v platnosti opatření, které by řešilo ukládání, správu a zabezpečení výzkumných dat, a tak je třeba se řídit uvedenými dokumenty s celouniverzitní platností.

V debatě také vystoupil Jan Černota z fakultního Oddělení informačních technologií. Upozornil, že zálohování citlivých výzkumných dat na fakultních discích je možné zabezpečit heslem a je vymezeno na dva roky, takže v případě delších lhůt pro uchovávání výzkumných dat je třeba hledat jiná uložení v souladu s platnými rektorátními pravidly či na externích uloženích. Veřejně přístupná cloudová uložení bez dalšího zabezpečení se pro ukládání citlivých výzkumných dat nedoporučují.

Navazující debata se týkala zejména správy výzkumných dat v listinné podobě. Na základě doporučení Jana Černoty se má najít místo na podatelně, kde by bylo možné listinná data ukládat.

- Ambasadorství při posuzování etických aspektů výzkumných návrhů

Předsedkyně KEV Dr. Jedličková uvedla, že během tohoto akademického roku se k ambasadorství posuzovaných projektových návrhů přihlásila jen ona a místopředsedkyně KEV Dr. Jiroutová Kynčlová. Jelikož se často posuzují projektové návrhy, které nespádají do oblasti jejich expertizy, navrhla, aby byl do přihlašovacího procesu k ambasadorství zaveden mechanismus, jenž by spravedlivě rozdělil práci na zpracování připomínek členek a členů KEV při etickém posuzování. Konkrétně doporučila střídat přihlašování jednotlivých členek a členů KEV podle abecedního pořadí. Přítomní s návrhem souhlasili.

- Diskuse

Závěrečná debata se týkala správy verzí schvalovaných formulářů informovaných souhlasů. Řešitelé výzkumných projektů musí být informováni, že souhlas Komise pro etiku ve výzkumu se vztahuje výhradně na poslední verze předložených listin a projektového záměru. Tato informace by měla být výslovně uvedena na souhlasném stanovisku KEV. Není přípustné kombinovat rozhodnutí jiných etických komisí s rozhodnutím fakultní KEV. V této věci předsedkyně KEV uvedla i možnost indexace verzí listin. V hlasování se však přítomní vyslovili pro to, aby bylo na stanovisku KEV výslovně uvedeno, že se souhlasné stanovisko vztahuje pouze na poslední verze předložených listin.

- Úkoly

Zjistit na fakultní podatelně, zda mají místnost pro bezpečné uchovávání výzkumných dat. Doplnit dokumenty s celofakultní působností na webové stránky KEV. S dalšími žádostmi o etické posouzení výzkumného záměru používat opravený elektronický dotazník hodnocení.

Zapsal 17. 4. 2025

Mgr. Tomáš Renner, Ph.D.

Oddělení pro vědu, výzkum a ediční činnost